

Asia: VN/1230/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Perheenyhdistämisen odotusaikaa koskeva ehdotus

-

Ulkomaalaislain ja tutkija- ja opiskelijalain soveltamista koskeva ehdotus

-

Kielitaitoedellytystä koskeva ehdotus

-

Toimeentuloedellytystä koskevaa asetuksenantovaltuutussäännöstä ja sen perusteella säädettävää valtioneuvoston asetusta koskeva ehdotus

-

Muuta lausuttavaa esityksestä

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoani otsikossa mainitusta asiasta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annettua lakia (tutkija- ja opiskelijalaki). Esityksen mukaan opiskelijoiden perheenjäseniin sovellettaisiin ulkomaalaislain oleskelulupahakemuksen hylkäämisperusteita sekä oleskelulupien peruuttamista koskevia säännöksiä. Lisäksi opiskelijoiden perheenjäsenten käsittelyyn sovellettaisiin ulkomaalaislain hakemuksen enimmäiskäsittelyaikaa koskevaa sääntelyä. Esityksessä ehdotetaan myös säädettäväksi perheenjäseniä koskevasta odotusajasta, ennen kuin perheenyhdistäminen olisi mahdollista. Opiskelijoiden toimeentulo vaatimuksen euromääräisestä rajasta ehdotetaan

säädettävän valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi opiskelijoille säädettäisiin oleskeluluvan myöntämisen edellytykseksi opinnoissa vaadittava riittävä kielitaito.

Tutkija- ja opiskelijalain 7 §:n 5 momenttiin ehdotettavan muutoksen mukaan opiskelijoiden toimeentulo vaatimuksen euromäärästä säädettäisiin asetuksella. Esityksen mukaan toimeentulo vaatimus koskisi opiskelijaa ja perheenjäsentä, ja säännöksessä viitataan kolmannen maan kansalaiseen, mutta esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen mukaan asetus koskee vain opiskelijaa. Esitys tulisi saattaa sopusointuun sen osalta, mitä ryhmiä asetus koskee. Lisäksi, mikäli asetus on tarkoitettu koskemaan myös opiskelijan perheenjäseniä, jatkovalmistelussa olisi syytä harkita erilaisia tulo rajoja perheenjäsenille, tai vähintäänkin perustella samansuuruisen tulo rajan käyttäminen myös esimerkiksi alaikäisille perheenjäsenille.

Tutkija- ja opiskelijalain 7 §:n 6 momenttiin ehdotetaan säännöstä toimeentulo edellytyksen euromäärän nostamisesta. Säännös täsmentää asetuksen anto valtuutta, mikä on sinänsä asianmukaista. Säännöksestä olisi kuitenkin syytä käydä esitettyä selvemmin ilmi, että se täsmentää edellisen momentin asetuksen anto valtuutta, ja euromäärän muutokset tapahtuvat siten asetuksella tai asetuksen muuttamisella määräajoin. Myös säätämisperusteluissa oleva virke tästä jättää tarkoitetun menettelyn avoimeksi. Lienee myös mahdollista, että esitettyllä laskentatavalla voisi tulla tarvetta alentaa toimeentulo edellytyksen euromäärää, eikä ainoastaan nostaa sitä, joten säännöksen muotoilu voi olla tarpeen tarkistaa myös tästä näkökulmasta.

Jatkovalmistelussa on vielä syytä kiinnittää huomiota perustuslakivaliokunnalle osoitetun lausuntopyynnön muotoiluun. Esityksen mukaan perustuslakivaliokunnalta kysyttäisiin toimeentulo edellytyksen tasoksi ehdotettavan kuukausittaisen 800 euron riittävydestä suhteessa perustuslain 19 §:n oikeuteen sosiaaliturvaan. Kuitenkin tässä esityksessä esitetty vaadittava varallisuus on asetettu oleskeluluvan myöntämisen edellytykseksi siten, että sen katsottaisiin varmistavan turvatun toimeentulon täyttyminen. Tähän ei siis nähdäkseen liity perustuslaillista kysymystä oikeudesta sosiaaliturvaan, kun ulkomaalaiselle ei tässä asetuksessa asetettaisi tällaista vähimmäisoikeutta sosiaaliturvaan. Esityksellä ei siis puututtaisi välttämätöntä toimeentuloa määrittävään perusoikeuteen.

Nyholm Elina
Oikeuskanslerinvirasto - Oikeuskansleri